

عنوان مقاله:

بررسی نقش کویرها در تشکیل بیابان های ماسه ای یزد

محل انتشار:

مجله تحقیقات مرتع و بیابان ایران، دوره 22، شماره 2 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

کاظم دشتکیان - کارشناس ارشد پژوهشی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان یزد، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، یزد، ایران

حمیدرضا عباسی - مربی پژوهشی، بخش تحقیقات بیابان، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

محمد ابوالقاسمی - کارشناس ارشد پژوهشی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان یزد، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، یزد، ایران

خلاصه مقاله:

همواره در مناطق بیابانی این سوال مطرح بوده که منشأ تپه های ماسه ای کجاست؟ در این زمینه نظریه های متعددی ارائه گردیده و روش های مختلفی جهت یافتن منشأ تپه های ماسه ای ابداع و به کار گرفته شده است. با توجه به نظر مطروحه راجع به نقش کویرها به عنوان منشأ ماسه های بیابانی، در این پژوهش ارتباط موقعیت سطوح کویری نسبت به ماسه زارهای استان یزد با استفاده از فنون پیشرفته GIS مورد بررسی قرار گرفته است. در ابتدا نقشه ماسه زارهای استان و همچنین نقشه کویرهای استان و مناطق همجوار تهیه گردید. سپس فاصله و جهت جغرافیایی نزدیکترین کویرها نسبت به واحدهای ماسه ای مجاور اندازه گیری و بررسی گردید. ضمناً مرکز ثقل جغرافیایی واحدهای ماسه ای استان و کویرهای مجاور تعیین شد. بر اساس نتایج، حدود ۶۰ درصد از واحدهای ماسه ای فاصله ای کمتر از ۱۰ کیلومتر تا کویرها دارند و میانگین فاصله آنها تا نزدیکترین کویر ۱۲۷۴۵ متر است. در بیش از ۷۹ درصد از ماسه زارها، نزدیکترین کویر در جهت غرب تا شمال قرار دارد. متوسط زاویه جهت کویرها نسبت به ماسه زارها ۳۳۲ درجه در امتداد شمال و جهت گردش عقربه های ساعت بود که با گل بادها و گل طوفان های عمده استان نیز مطابقت دارد. بنابراین اگر همه ماسه زارها و کویرهای استان به یک ماسه زار و یک کویر تبدیل شود آن گاه ماسه زاری با مساحت تقریبی ۴۲۴۵۶۷ هکتار و یک کویر مجتمع به مساحت ۲۲۰۵۰۶ هکتار وجود خواهد داشت. این کویر مجتمع دقیقاً در شمال غربی ماسه زار مجتمع شده قرار خواهد گرفت. و سرانجام، با توجه به هم سوئی بادهای غالب، فرضیه نقش کویرها به عنوان منشأ اصلی ماسه زارهای استان یزد قوت بیشتری می گیرد.

کلمات کلیدی:

منشأ ماسه، بیابان، کویر، یزد، GIS

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1632595>

